

Lista roșie a buprestidelor (Coleoptera: Buprestoidea) din România

Summary

Red List of Romanian Buprestids (Coleoptera: Buprestoidea)

In this work, the Romanian Buprestidae check list, accompanied by the IUCN threatened categories are given. A quantitative diagram with all threatened categories, the very faunistically interesting species and the common human activities that can endanger the buprestid populations are also given.

Keywords: Red list, Buprestidae, Romania, IUCN threatened categories

În România, nu au fost publicate lucrări referitoare în mod special la taxonomia, faunistica și ecologia buprestidelor, până în 1986 – *Anthaxia kubani* (Bílý, 1986). Prima lucrare publicată de autor a avut ca subiect faunistica și ecologia speciilor genului *Agrilus* Dahl (RUICĂNESCU 1994). Au urmat alte 9 lucrări referitoare exclusiv la acest grup (RUICĂNESCU 1996a, b, 1997, 1998a, b, SERAFIM & RUICĂNESCU 1995, RUICĂNESCU & SERAFIM 1996, VLAD-ANTONIE & RUICĂNESCU 1996, RUICĂNESCU A. & M. VOLKOVITSH 1997). În vederea cunoașterii situației faunistice și ecologice a buprestidelor din fauna României, am creat o bază de date computerizată, numită „Buprom v. 2.5”, care cuprinde pe lângă lista de specii, informații asupra localităților de unde a fost semnalată fiecare dintre ele, caracteristici ecologice, biologice și zoogeografice (RUICĂNESCU 1998b).

De asemenea, în România nu au fost publicate liste roșii pe plan național ale speciilor de insecte, până în acest an (RÁKOSY 2003).

Până în acest moment, în România se cunosc aproximativ 152 de specii, aparținând la 21 genuri, care sunt răspândite în special în regiunile cu microclimat cald și uscat.

Printre acestea, există un număr însemnat de specii rare, două specii endemice dintre care una posibil dispărută și o serie de specii în extincție. Astfel, am considerat necesară elaborarea unei liste roșii a buprestidelor din România, utilizând normele IUCN (HILTON-TAYLOR C. 2000).

Categoriile de specii desemnate de IUCN spre a fi utilizate în caracteri-

zarea viabilității populațiilor și speciilor sunt:

Taxoni dispăruți (EX - extincted)¹ – Un taxon este considerat dispărut, atunci când în mod indubitabil nu a mai supraviețuit nici un individ.

Taxoni în stadiu critic de amenințare (CR – critically endangered):

Un taxon se află în stadiu critic de amenințare când:

- este observată, estimată sau o reducere de cel puțin 80% a efectivului populației în cursul ultimilor 10 ani
- ocurența speciei este estimată pe o suprafață de cel mult 100 km², sau arealul estimat este de cel mult 10 km².
- populația estimată numără cel mult 250 de indivizi maturi, apti de reproducere
- analiza cantitativă arată o rată de descreștere a populației cu cel puțin 50% în ultimii 10 ani.

Taxoni periclitați (EN - endangered) – un taxon este periclitat când nu este în stadiu critic de amenințare, dar prezintă un risc înalt de extincție sau de amenințare critică în viitorul imediat.

Taxoni vulnerabili (VU - vulnerable) – un taxon este vulnerabil când nu este în stadiu critic de amenințare sau periclitat, dar prezintă un risc înalt de extincție sau de amenințare critică în viitorul intermediar.

Taxoni cu risc scăzut de vulnerabilitate (LR – low risk) – sunt acei taxoni care nu satisfac nici una din categoriile enunțate mai sus. Această categorie se împarte în 3 subcategorii:

- taxoni dependenți de măsurile de conservare (cd – conservation dependent) sunt taxoni care datorită măsurilor de protecție și conservare luate asupra lor sau a habitatelor pot supraviețui și reface efectivul
- taxoni aproape periclitați (nt – near threatened) – taxoni care nu sunt calificați ca dependenți de măsurile de conservare, dar sunt calificați aproape de taxonii vulnerabili
- taxoni care în acest moment nu necesită preocupare (lc – least concern) caracterizați actualmente prin arealul întins și abundența ridicată.

Taxoni cu informații deficitare (DD – data deficient) – sunt acei taxoni pentru care nu există date suficiente asupra gradului de periclitare al populațiilor respective

Rezultate

Lista speciilor de buprestide din România împreună cu categoriile de vulnerabilitate IUCN de care aparțin sunt date în tabelul 1.

În urma analizei cantitative a speciilor cu diferite categorii de vulnerabilitate a rezultat diagrama din figura 1.

Astfel, numărul de specii dispărute (EX) = 1; specii în stadiu critic de

¹ Abrevierile utilizate sunt preluate din limba engleză și conform indicațiilor IUCN, rămân neschimbate chiar și în lucrările redactate în alte limbi (HILTON-TAYLOR C. 2000).

Lista speciilor de buprestide din fauna României tratate pe categorii de vulnerabilitate IUCN

Species list of Buprestidae from the fauna of Romania treated as IUCN threatened categories

Taxon	NR	NN
<i>Ptosima flavoguttata</i> <i>flavoguttata</i> (Illiger, 1803)	VU	LR
<i>Acmaeodera</i> (<i>Acmaeodera</i> s.str.) <i>pilosellae</i> (Bonelli, 1812)	CR	EN
<i>Acmaeodera</i> (<i>Acmaeotethya</i>) <i>degener</i> (Scopoli, 1763)	VU	LR
<i>Acmaeoderella</i> (<i>Acmaeoderella</i> s.str.) <i>circassica</i> (Reitter, 1890)	EN	LR
<i>Acmaeoderella</i> (<i>Carininota</i>) <i>flavofasciata</i> (Piller & Mitterpacher, 1783)	LR	LR
<i>Acmaeoderella</i> (<i>Carininota</i>) <i>mimonti</i> (Boieldieu, 1865)	DD	DD
<i>Chalcophora mariana mariana</i> (Linne, 1758)	EN	EN
<i>Capnodis cariosa</i> Pallas, 1776	EN	EN
<i>Capnodis tenebricosa</i> (Olivier, 1790)	EN	EN
<i>Capnodis tenebrionis</i> (Linne, 1761)	EN	LR
<i>Perotis lugubris</i> (Fabricius, 1777)	VU	LR
<i>Sphenoptera</i> (<i>Sphenoptera</i> s.str.) <i>antique antiqua</i> (Illiger, 1803)	CR	EN
<i>Sphenoptera</i> (<i>Deudora</i>) <i>rauca</i> (Fabricius, 1787)	DD	DD
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>jugoslavica</i> Obenberger, 1926	DD	DD
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>laportei</i> Saunders, 1871	DD	DD
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>epistomalis</i> Obenberger, 1927	DD	DD
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>petriceki</i> Obenberger, 1949	DD	DD

Taxon	NR	NN
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>parvula</i> (Fabricius, 1798)	DD	DD
<i>Sphenoptera</i> (<i>Chilostetha</i>) <i>substriata</i> Krynicky, 1834	CR	EN
<i>Dicerca</i> (<i>Dicerca</i> s.str.) <i>furcata</i> Thunberg, 1787	DD	DD
<i>Dicerca</i> (<i>Dicerca</i> s.str.) <i>aenea</i> <i>aenea</i> (Linne, 1761)	EN	LR
<i>Dicerca</i> (<i>Dicerca</i> s.str.) <i>alni</i> (Fischer von Waldheim, 1824)	VU	LR
<i>Dicerca</i> (<i>Dicerca</i> s.str.) <i>berolinensis</i> (Herbst, 1779)	LR	LR
<i>Dicerca</i> (<i>Argante</i>) <i>moesta</i> (Fabricius, 1794)	DD	DD
<i>Poecilonota variolosa</i> (Paykull, 1799)	EN	LR
<i>Ovalisia dives</i> (Guillebeau, 1889)	EN	EN
<i>Ovalisia mirifica</i> (Mulsant, 1855)	CR	CR
<i>Ovalisia rutilans</i> (Fabricius, 1777)	EN	EN
<i>Palmar festiva</i> (Linne, 1767)	CR	CR
<i>Buprestis</i> (<i>Buprestis</i> s.str.) <i>haemorrhoidalis</i> <i>haemorrhoidalis</i> Herbst, 1780	VU	LR
<i>Buprestis</i> (<i>Buprestis</i> s.str.) <i>rustica rustica</i> Linne, 1758	LR	LR
<i>Buprestis</i> (<i>Buprestis</i> s.str.) <i>octoguttata</i> Linne, 1758	EN	EN
<i>Buprestis</i> (<i>Cypriacis</i>) <i>splendens</i> Fabricius, 1774	CR	CR
<i>Eurythyrea aurata</i> (Pallas, 1776)	CR	CR
<i>Eurythyrea micans</i> (Fabricius, 1794)	EN	VU

Taxon	NR	NN
<i>Eurythyrea austriaca</i> (Linne, 1767)	VU	VU
<i>Eurythyrea quercus</i> (Herbst, 1780)	VU	VU
<i>Oxypteris acuminata</i> (De Geer, 1774)	EN	EN
<i>Trachypteris picta decastigma</i> Fabricius, 1787	LR	LR
<i>Phaenops cyanea</i> (Fabricius, 1775)	EN	EN
<i>Phaenops formaneki</i> (Jakobson, 1912)	EN	EN
<i>Anthaxia (Cratomerus) diadema diadema</i> (Fischer de Waldheim, 1823)	EN	EN
<i>Anthaxia (Cratomerus) hungarica hungarica</i> (Scopoli, 1772)	EN	VU
<i>Anthaxia (Cratomerus) sponsa</i> Kiesenwetter, 1857	DD	DD
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) cichorii cichorii</i> (Olivier, 1790)	LR	LR
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) kiesenwetteri</i> Marseul, 1865	EN	EN
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) millefolii millefolii</i> (Fabricius, 1801)	LR	LR
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) olympica olympica</i> Kiesenwetter, 1858	VU	VU
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) rossica rossica</i> K. Daniel, 1903	VU	VU
<i>Anthaxia (Haplanthaxia) umbellatarum umbellatarum</i> (Fabricius, 1787)	LR	LR
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) deaurata deaurata</i> (Gmelin, 1788)	EN	EN
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) manca</i> (Linne, 1767)	VU	VU
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) hackeri</i> Frivaldszky, 1884	DD	DD
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) candens candens</i> (Panzer, 1789)	EN	VU

Taxon	NR	NN
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) midas</i> Kiesenwetter, 1857	DD	DD
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) salicis salicis</i> (Fabricius, 1777)	LR	LR
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) semicuprea semicuprea</i> Kuster, 1851	EN	EN
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) bicolor bicolor</i> Faldermann, 1835	VU	VU
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) fulgurans fulgurans</i> (Schrank, 1789)	LR	LR
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) podolica podolica</i> Mannerheim, 1837	LR	LR
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) nitidula signaticollis</i> Krynicki, 1832	LR	LR
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) discicollis</i> Gory & Laporte, 1839	DD	DD
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) anatolica anatolica</i> Chevrolat, 1837	VU	VU
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) funerula banatica</i> Gory	VU	VU
<i>Anthaxia (Anthaxia s.str.) plicata</i> (Kiesenwetter, 1859)	CR	CR
<i>Anthaxia (Melanthaxia) nigrojubata incognita</i> Bily, 1974	LR	LR
<i>Anthaxia (Melanthaxia) sepulchralis sepulchralis</i> (Fabricius, 1801)	LR	LR
<i>Anthaxia (Melanthaxia) helvetica helvetica</i> Stierlin, 1868	LR	LR
<i>Anthaxia (Melanthaxia) kubani</i> Bily, 1986	VU	VU
<i>Anthaxia (Melanthaxia) quadripunctata quadripunctata</i> (Linne, 1758)	LR	LR
<i>Anthaxia (Melanthaxia) similis similis</i> (Saunders, 1871)	EN	EN

Taxon	NR	NN
<i>Anthaxia</i> (<i>Melanthaxia</i>) <i>godeti</i> <i>godeti</i> Gory & Laporte, 1847	LR	LR
<i>Chrysobothris affinis affinis</i> (<i>Fabricius</i> , 1794)	LR	LR
<i>Chrysobothris chrysostigma</i> (<i>Linne</i> , 1758)	EN	EN
<i>Chrysobothris leonhardi</i> (<i>Obenberger</i> , 1916)	CR	CR
<i>Chrysobothris solieri</i> Gory & Laporte, 1893	EN	EN
<i>Coraebus florentinus</i> (<i>Herbst</i> , 1801)	EN	EN
<i>Coraebus rubi</i> (<i>Linne</i> , 1767)	LR	LR
<i>Coraebus elatus elatus</i> (<i>Fabricius</i> , 1787)	LR	LR
<i>Coraebus undatus</i> (<i>Fabricius</i> , 1787)	EN	EN
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboeus</i> s.str.) <i>graminis graminis</i> (<i>Panzer</i> , 1789)	EN	LR
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboeus</i> s.str.) <i>graminis hungaricus</i> Kaszab, 1940	EN	EN
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboeus</i> s.str.) <i>parvulus</i> (<i>Kuster</i> , 1952)	DD	DD
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboeus</i> s.str.) <i>orientalis</i> (<i>Abeille</i> , 1905)	EX	EX
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboecoides</i>) <i>violaceus violaceus</i> (<i>Kiesenwetter</i> , 1857)	VU	VU
<i>Meliboeus</i> (<i>Meliboecoides</i>) <i>violaceus ponticus</i> <i>Obenberger</i> , 1924	EN	EN
<i>Meliboeus</i> (<i>Melixes</i>) <i>aeratus</i> (<i>Mulsant & Rey</i> , 1863)	DD	DD
<i>Nalanda fulgidicollis</i> (<i>Lucas</i> , 1849)	VU	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Uragrilus</i>) <i>ater</i> <i>Linne</i> , 1767	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>biguttatus</i> <i>Fabricius</i> , 1777	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>subauratus</i> <i>Gebler</i> , 1833	DD	DD

Taxon	NR	NN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>convexicollis</i> <i>Redtembacher</i> , 1849	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>betuleti</i> <i>Ratzeburg</i> , 1837	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>laticornis</i> (<i>Illiger</i> , 1803)	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>delphinensis</i> (<i>Abeille</i> , 1897)	EN	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>cyanescens</i> <i>Ratzeburg</i> , 1837	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>angustulus</i> (<i>Illiger</i> , 1803)	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>obscuricollis</i> <i>Kiesenwetter</i> , 1857	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>integerrimus</i> <i>Ratzeburg</i> , 1839	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>sinuatus</i> (<i>Olivier</i> , 1790)	VU	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>auricollis</i> <i>Kiesenwetter</i> , 1857	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>lineola</i> <i>Redtembacher</i> , 1849	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>salicis</i> <i>Frivaldszky</i> , 1877	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>viridis viridis</i> (<i>Linne</i> , 1758)	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>viridis linearis</i> <i>Panzer</i> , 1789	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>viridis fagi</i> <i>Ratzeburg</i> , 1839	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>viridis nocivus</i> <i>Ratzeburg</i> , 1839	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>aurichalceus</i> <i>Redtembacher</i> , 1863	VU	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>sulcicollis</i> <i>Lacordaire</i> , 1835	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>ribesii</i> <i>Schäfer</i> , 1946	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>suvorovi</i> <i>Obenberger</i> , 1955	EN	EN

Taxon	NR	NN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>macroderus</i> Abeille, 1897	EN	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>hastulifer</i> Ratzeburg, 1839	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>graminis</i> Gory & Laporte, 1837	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>derasofasciatus</i> Lacordaire, 1835	LR	LR
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>litura</i> Kiesenwetter, 1857	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>curtulus</i> Mulsant & Rey, 1863	EN	EN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>grandiceps</i> Kiesenwetter, 1857	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>convexifrons</i> Kiesenwetter, 1857	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>olivicolor</i> Kiesenwetter, 1857	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>hyperici</i> (Creutzer, 1799)	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>albogularis</i> Gory, 1841	VU	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>antiquus oxygonus</i> Abeille, 1897	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>cinctus</i> (Olivier, 1790)	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>croaticus</i> Abeille, 1897	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>curtii</i> Obenberger, 1913	EN	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>roscidus</i> Kiesenwetter, 1857	EN	VU

Taxon	NR	NN
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>viridicaerulans rubi</i> Schaefer, 1937	DD	DD
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>solieri</i> Gory & Laporte, 1837	EN	VU
<i>Agrilus</i> (<i>Agrilus</i> s.str.) <i>sericans</i> Kiesenwetter, 1857	LR	LR
<i>Agrilus</i> (Robertius) <i>pratensis</i> Ratzeburg, 1839	VU	VU
<i>Paracylindromorphus subuliformis</i> (Mannerheim, 1937)	VU	VU
<i>Cylindromorphus filum</i> (Gyllenhal, 1817)	VU	VU
<i>Aphanisticus elongatus</i> Villa, 1835	VU	VU
<i>Aphanisticus emarginatus</i> (Olivier, 1790)	VU	VU
<i>Aphanisticus pusillus</i> (Olivier, 1790)	VU	VU
<i>Trachys minuta</i> (Linne, 1758)	LR	LR
<i>Trachys troglodytes</i> Gyllenhal, 1817	VU	VU
<i>Trachys puncticollis obscurella</i> Obenberger, 1916	VU	VU
<i>Trachys coruscus</i> Ponza, 1805	EN	EN
<i>Trachys pumillus</i> Illiger, 1903	VU	VU
<i>Trachys fragariae</i> Brisout, 1784	VU	VU
<i>Trachys problematicus</i> Obenberger, 1918	VU	VU
<i>Trachys scrobiculatus</i> Kiesenwetter, 1857	VU	VU
<i>Habroloma geranii</i> Silfverberg, 1977	VU	VU

Abrevieri/Abbreviations: NR - situația în România / situation in Romania;
 NN - situația pe întreg arealul speciei / situation on the entire specie's area.

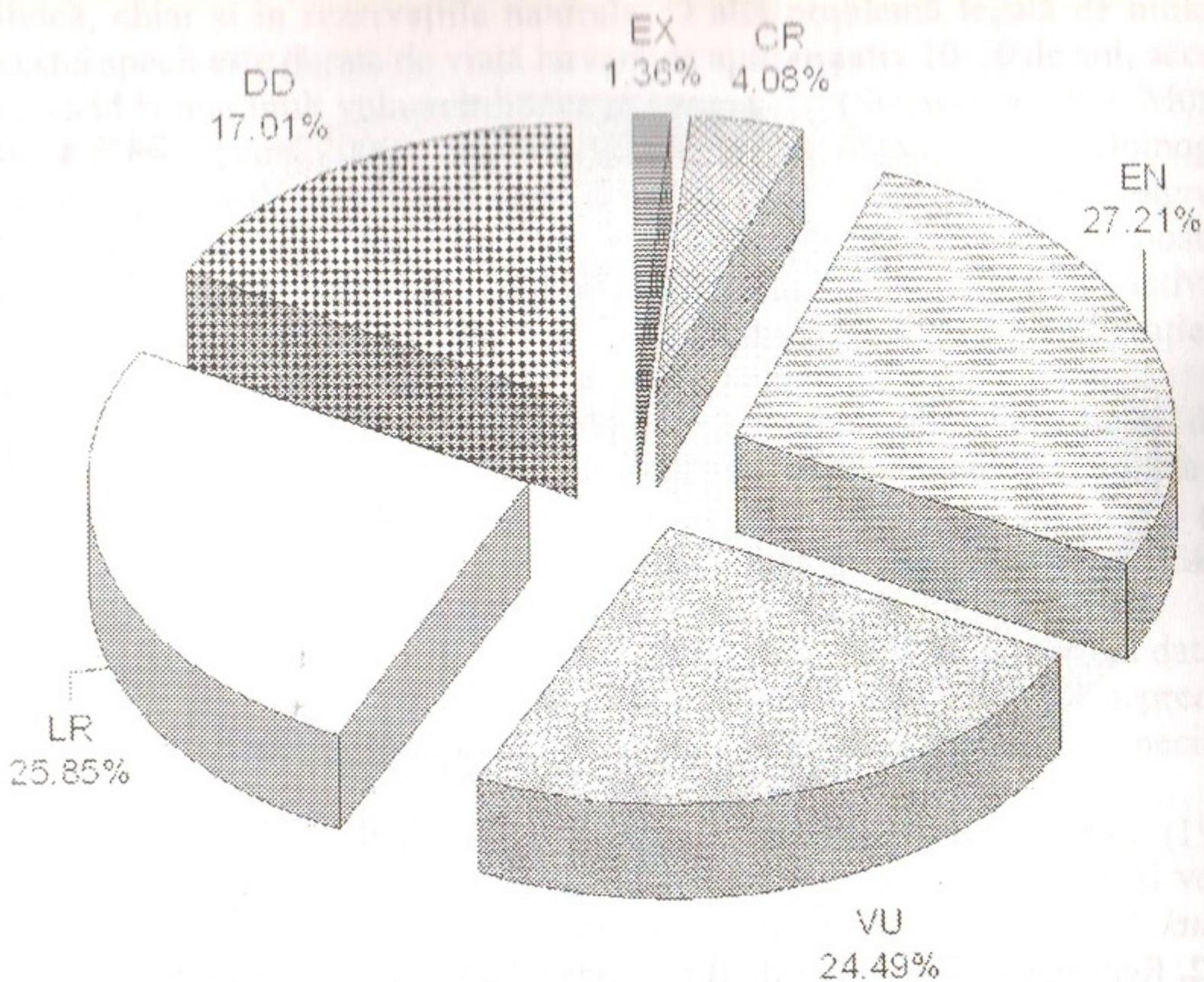


Fig. 1. Diagrama reprezentării speciilor de Buprestidae din România, pe categorii de vulnerabilitate conform clasificării IUCN / The diagram of Buprestidae species from the fauna of Romania, represented as threatened categories

amenințare (CR) = 19; specii periclitate (EN) = 28; specii vulnerabile (VU) = 36; specii cu risc scăzut de vulnerabilitate (LR) = 38; informații deficitare (DD) = 25.

Au fost analizați și taxonii periclitați pe plan național și regional. Astfel, pot exista taxoni cu risc ridicat de vulnerabilitate pe plan național (notați cu +), dar cu risc scăzut de vulnerabilitate (-) pe plan regional. Aceasta înseamnă că specia are una sau un număr mic de populații insulare în anumite regiuni ale țării, dar în care abundența este mare, de exemplu, specia *Agrilus auricollis* Ksw, specie rară în România, dar local frecventă în zona „Porțile de Fier” și în sudul Dobrogei (fig. 2).

Comentariu asupra speciilor problematice sau nou semnalate în fauna României

1. *Acmaeodera (s. str.) pillosellae*. Specie relativ frecventă în zonele stepice și semistepice din sudul țării și Transilvania, nu a mai fost semnalată din 1920 în nici un habitat din România. Specia este antofilă (se hrănește cu

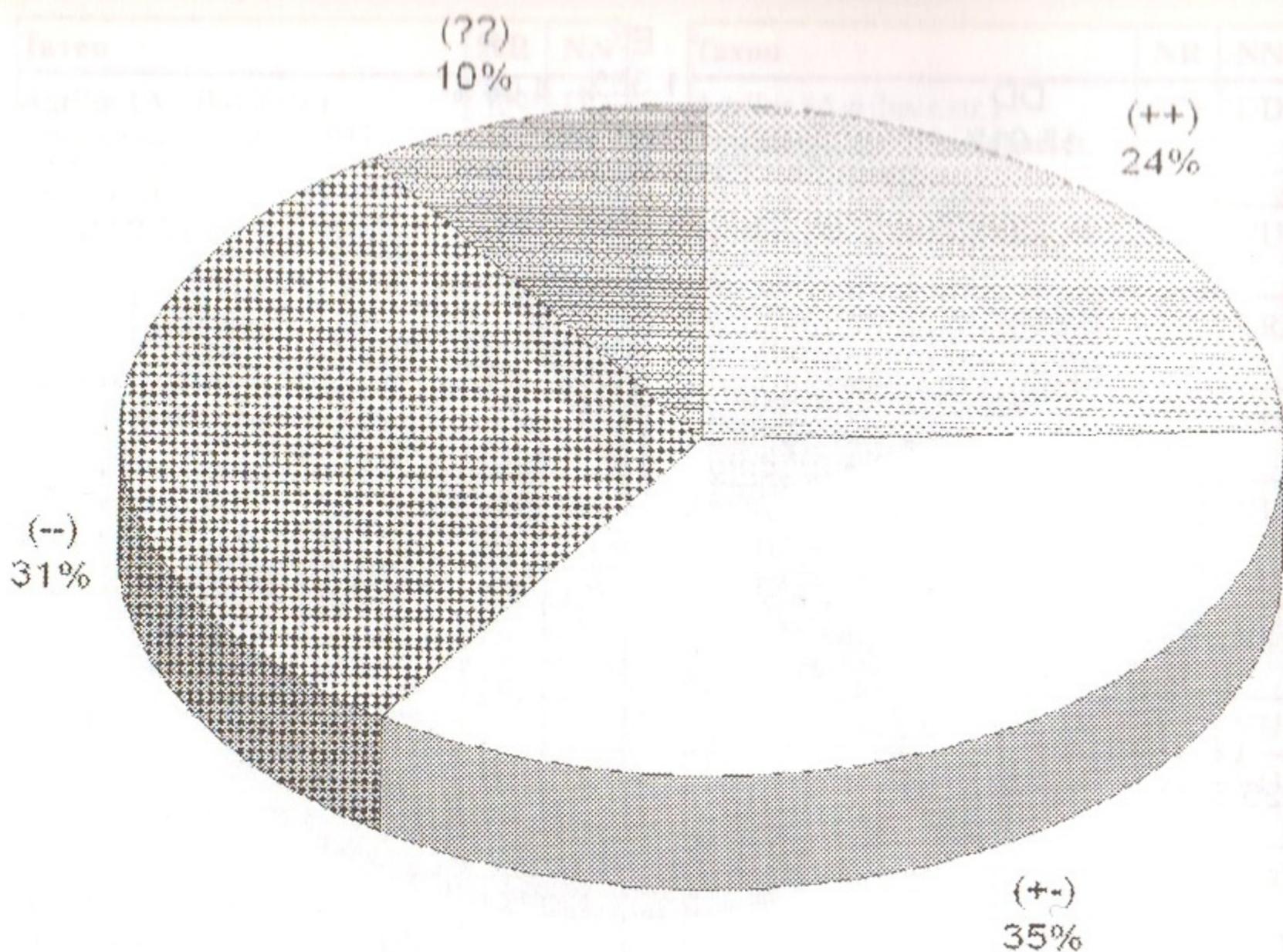


Fig. 2. Reprezentarea speciilor de Buprestidae din România, vulnerabile la nivel regional și național / The diagram of Buprestidae from the fauna of Romania, represented as threatened on the regional and national level.

organe florale), întâlnindu-se pe inflorescențe de *Achillea*, *Taraxacum*, *Chrysanthemum*, etc., fiind relativ ușor de colectat în zonele unde se găsește. Cu toate acestea, specia nu a mai fost observată în colecțiile muzeale, prin piese mai recente. Alte specii de *Acmaeodera* și *Acmaeoderella* cu acelaș comportament continuă să apară în colecții prin exemplare recente, deci nu pot lua în considerație doar o deficiență de colectare.

2. *Sphenoptera (Deudora) rauca* – există o însemnare făcută cu creionul de O. MARCU, în catalogul lui PETRI (1912) despre o semnalare la Suatu (Cluj), fără date de colectare și legator. Nu mă pot exprima asupra validității acestei semnalări.

3. *Buprestis (Cypriacis) splendens* – specie semnalată la finele secolului XIX în Munții Cibin (Sibiu) (BIELZ – în PETRI 1912) și Domogled (KUTHY 1918, KASZAB 1040). De atunci specia nu a mai fost semnalată până în iulie 2000, când au fost colectate 2 exemplare de către V. KUBÁN (com. pers.). Această specie este un relict preglaciar, cu o răspândire largă, din centrul Europei până în extremul Orient, dar o abundență extrem de scăzută, fiind o specie pe cale de extincție. Aceasta se datorează biologiei extrem de pretențioase a speciei (se dezvoltă doar în trunchiuri de *Pinus* și *Larix* bătrâne și parțial sau total uscate, trunchiuri care în general sunt curățate în activitățile de igienizare

silvică, chiar și în rezervațiile naturale. O altă problemă legată de biologia acestei specii este durata de viață larvară de aproximativ 10-20 de ani, aceasta crescând și mai mult vulnerabilitatea acestei specii (SCHAEFFER 1949; MÜHLE, BRANDL & NIEHUIS 2000). Supraviețuirea acestei specii în zona Domogled a fost datorată dezvoltării în ramuri grose și trunchiuri de *Pinus nigra* v. *Banatica* crescute pe versanții deosebit de abrupti, unde nu au fost posibile activitățile silvice. Recomand cu tărie interzicerea și sistarea oricărei activități de igienizare și tăiere a pinului și laricelui în zona de nucleu a rezervației de la Domogled.

4. *Anthaxia (Cratomerus) sponsa* – a fost semnalată după două exemplare femele colectate de autor în Valea Oglănicului (Drobeta Tr. Severin) la 24.05.1988 RUCĂNESCU (1996).

5. *Anthaxia (s. str.) hackeri* – există o semnalare făcută de PETRI (1912) pentru Transilvania - fără alte date.

6. *Anthaxia (s. str.) discicollis* – a fost semnalată pentru prima dată pe muntele Domogled de WIDENFALK, în urma colectării unui număr neprecizat de exemplare în data de 15.05.1970 (MÜHLE, com. pers.). De atunci specia nu a mai fost găsită.

7. *Anthaxia (Melanthaxia) kubani* – specie descrisă de BÍLY (1986) de la Băile Herculane, a fost semnalată și în Croația, nordul Italiei și vestul Austriei (KUBÁN, com. pers.) – în urma acestor noi informații, specia *A. kubani* a pierdut statutul de specie endemică.

8. *Chrysobothris leonhardi* – au fost colectate 6 exemplare în perioada 07.1964; 07.1964, 1968, de la Canaraua Fetei (S. Dobrogei) de către N. SĂVULESCU, etichetate ca specie nouă *C. bacescui*. SĂVULESCU nu a publicat această specie. În urma verificării materialului, am constata că este vorba de *C. leonhardi* specie endemică în Dobrogea bulgară și română (RUCĂNESCU & SERAFIM 1996).

9. *Meliboeus (s. str.) orientalis* – specie descrisă după doar 2 exemplare, păstrate în colecția Muzeului de Istorie Naturală din Paris, colectate de undeva din jurul Bucureștiului (nu se cunosc date mai multe), este probabil dispărută (V. KUBÁN – com. pers.). Specia apare și în catalogul lui WINKLER (1924) (p.652).

10. *Agrilus delphinensis* – specie semnalată de autor de la Arcalia (Bistrița-Năsăud), după 3 exemplare colectate la 9.07.1993 (RUCĂNESCU 1993).

11. *Agr. auricollis* - specie semnalată de autor de la Valea Jidoșțiței (Porțile de Fier - Mehedinți), după 30 exemplare colectate la 1.05.1990 (RUCĂNESCU 1992a, 1993). Specia a mai fost colectată de la Neptun (Mangalia) la 14-16.06.2000 (35 exemplare, leg., coll. RUCĂNESCU).

12. *Agr. salicis* – specie semnalată de autor de la Caraorman (Delta Dunării), 05-06.1991, 05.1992 (30 ex.) (RUCĂNESCU 1993, 1995). Specia a fost recolectată la Letea (Delta Dunării) 06.1993, 10.06.1995 (30 ex.).

Activități antropice cu efect potențial în amenințarea unor populații / specii de buprestide:

- Tăierile de igienizare – îndepărtarea arborilor sau arbuștilor mai mult sau mai puțin uscați din habitatele naturale, inclusiv din unele arii protejate factor principal de amenințare pentru unele specii, cum sunt: *Acmaeodera pillosellae*, *Chalcophora mariana*, *Capnodis cariosa*, *Scintillatrix mirifica*, *Buprestis octoguttata*, *Buprestis splendens*, *Eurythyrea aurata*, *E. micans*, *E. quercus*, *E. austriaca*, *Phenops cyanea*, *Ph. formaneki*, *Anthaxia diadema*, *A. kiesenwetteri*, *A. deaurata*, *A. candens*, *A. plicata*, *A. kubani*, *Chrysobothris chrysostigma*, *Ch. solieri*, *Ch. leonhardi*, *Coraebus florentinus*, *C. undatus*, *Agrilus delphinensis*, *Ag. subauratus*, *Ag. cyanescens*, *Ag. auricollis*. Procentaj de risc 60-80%.

- Îndepărtarea arborilor parțial sau total arși în urma incendiilor au condus la puternica diminuare a speciei *Oxypteris acuminata*. Procentaj de risc 70-100%.

- Reamenajările silvice prin culturi de pin silvestru, thuja sau salcâm în zone de stepă colinară sau stepă cu stâncării, au dus la diminuarea sau chiar dispariția totală a unor specii, cum ar fi: *Acmaeodera pillosellae*, *Capnodis cariosa*, *Eurythyrea quercus*, *Anthaxia diadema*, *A. kiesenwetteri*, *A. plicata*. Procentaj de risc 30-50%.

- Distrugerea vegetației arbustive spontane (*Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Prunus tenella*) din și din jurul livezilor a avut drept consecință fie dispariția populațiilor locale ale unor specii ale căror plante gazdă sunt rozaceele sâmburoase (*Ptosima undecimmaculata*, *Capnodis tenebrionis*, *Perotis lugubris*), fie la adaptarea lor pe sâmburoasele cultivate (prun, cireș, cais, piersic), unde pot deveni dăunătoare pe aceste plante cultivate. Procentaj de risc 10-90%.

- Utilizarea de substanțe toxice pentru combaterea dăunătorilor de pe suprafețele agricole / silvice a determinat diminuarea / dispariția multor populații locale. Procentaj de risc 40-80%.

- Depozitarea de resturi menajere sau surse de poluare, altele decât substanțele utilizate în agricultură / silvicultură. Procentaj de risc 30-100%.

- Distrugerea vegetației ierboase spontane din zonele cu vegetație xerotermofilă sau mezofilă, în primul rând în scopul curățării / igienizării pășunilor, sau în scopul unor construcții industriale, agricole, turistice a determinat diminuarea / dispariția din anumite zone (Câmpia Română, Câmpia Olteniei, Câmpia Panonică - zona românească, etc.) a unor specii, anume: *Capnodis tenebricosa*, toate speciile de *Sphenoptera* (*Chilostetha*), *Anthaxia funerula*, *Agrilus hyperici*, *Ag. curtii*, *Ag. antiquus*, *Ag. cinctus*, *Paracylindromorphus subuliformis*, *Cylindromorphus filum*, toate speciile de *Aphanisticus*, *Trachys troglodytes*, *Tr. problematicus*, *Tr. fragariae*, *Habroloma geranii*. Procentaj de risc 30-70%.

- Pășunatul excesiv, mai ales cu oi sau capre în zonele cu vegetație xero-termofilă sau mezofilă are acelaș efect. Procentaj de risc 30-70%.
- Supracolectarea unor specii endemice sau rare, poate conduce la diminuarea / dispariția unor specii, cum sunt: *Anthaxia kubani*, *A. plicata*, *A. bicolor*, *A. diadema*, *Chrysobothris leonhardi*. Din fericire, în România nu se practică încă această activitate. Procentaj de risc sub 5%.

BIBLIOGRAFIE

- BÍLÝ S. 1986. Revision of *Anthaxia (Melanthaxia) sturanyi* species-group, with description of a new species. Acta. Entomol. Bohemoslov. **83**: 221-227.
- HILTON-TAYLOR C. 2000. IUCN Red List of Threatened™ Species. IUCN -The World Conservation Union 2000.
- MÜHLE H., BRANDL P. & M. NIEHUIS 2000. Catalogus faunae Graeciae, Coleoptera: Buprestidae - A systematic catalogue of Greek buprestids, including biological, zoogeographical and taxonomical remarks, Augsburg 2000: 254 pp.
- NISTOR L., CRISAN A. & RUCĂNESCU A. 2000. Data on leaf-beetle (Coleoptera: Chrysomelidae) and jewel beetle fauna (Coleoptera: Buprestoidea) of the Botanical Reserve "Fânațele Clujului" (Cluj county, Transylvania region, Romania). Bul.inf. Soc.lepid.rom., **11**(1-4): 125-134.
- PETRI K. 1912, 1925. Siebenbürgens Käferfauna. Siebenb. Ver. Für Naturwiss. Zu Hermanstadt. Sibiu: 208-212.
- RÁKOSY L. 2003. Lista roșie pentru fluturii diurni din România. Bul.inf. Soc.lepid.rom., **13**(1-4): 9-26.
- RUCĂNESCU A. 1992. Aspecte ale faunei de coleoptere din Valea Oglănicului (Porțile de Fier, Jud. Mehedinți). Ocrot. nat. med. înconj., **36**(1): 51-53.
- RUCĂNESCU A. 1992. Coleoptere rare și noi pentru fauna României din zona „Porțile de Fier”. Bul.inf. Soc.lepid.rom., **3**(1): 22-28.
- RUCĂNESCU A. 1993. Contributii la cunoasterea din punct de vedere faunistic și ecologic a speciilor genului *Agrilus* Curtis, din câteva puncte aparținând la 5 zone diferite din România (Coleoptera: Buprestoidea)., Bul.inf. Soc.lepid.rom., **4**(4): 203-214.
- RUCĂNESCU A. 1995. Contributii la studiul faunistic și ecologic al buprestoideelor din Rezervatia Biosferei Delta-Dunarii (Coleoptera: Buprestoidea). Bul.inf. Soc.lepid.rom., **6**(1/2): 105-125.
- RUCĂNESCU A. 1996. *Anthaxia (Cratomerus) sponsa* KIESENWETTER 1957 în fauna României (Coleoptera: Buprestoidea). Bul.inf. Soc.lepid.rom., **7**(1-2): 145-146.
- RUCĂNESCU A. 1997. Coleoptere colectate din parcurile naționale Retezat și Valea Cernei, in: RÁKOSY L. (Ed.) Entomofauna Parcurile Naționale Retezat și Valea Cernei. Cluj-Napoca, 1997.
- RUCĂNESCU A. 1998. Buprom – baza de date a buprestidelor României (Coleop-

- tera: Buprestoidea). *Bul.inf. Soc.lepid.rom.*, 9(3-4): 251-257.
- RUICĂNESCU A. 1998. Situația faunistică, ecologică și zoogeografică a buprestidelor (Coleoptera: Buprestoidea) din Transilvania. *Soc.lepid.rom.*, 9(1-2): 83-108.
- RUICĂNESCU A. & SERAFIM R. 1996. Specii noi sau puțin cunoscute de Buprestoidea pentru fauna României din colecția Dr. N. SĂVULESCU de la Muzeul de Istorie Naturală „Gr. Antipa” din București (Coleoptera: Buprestoidea). *Entomol.rom.*, 1: 69-76.
- RUICĂNESCU A. & M. VOLKOVITSH . 1997. Rectifications in the species list of subfamily Acmaeoderinae (Coleoptera: Buprestoidea) from the Romanian fauna. *Entomol. rom.*, 2: 105-108.
- SCHAEFER L. 1949. Les buprestides de France. *Misc. Entomol. suppl. Paris.*
- SERAFIM R. & RUICĂNESCU A. 1995. Lista speciilor de Buprestoidea din colecția Dr. N. SĂVULESCU de la Muzeul de Istorie Naturală „Gr. Antipa” din București (Coleoptera: Buprestoidea). *Bul.inf. Soc.lepid.rom.*, 6(1): 123-144.
- VLAD-ANTONIE I. & RUICĂNESCU A. 1996. The Buprestoidea stored in the Coleoptera collections from the Natural History Museum of Sibiu (Coleoptera: Buprestoidea). *Bul.inf. Soc.lepid.rom.*, 7(3/4): 223-253.
- WINKLER A. 1924 - 1932. Fam. Buprestidae, pp.: 620-663. In *Catalogus Coleopterorum regionis Palaearcticae*. Ed. A. Winkler, Wien.

Adrian RUICĂNESCU
Institutul de Cercetări Biologice,
Str. Republicii, 48,
Mobil: 0740/295298
E-mail: a_ruicanescu@yahoo.co.uk

Received: 29.01.2003

Accepted: 11.03.2003

Printed: 30.12.2003